פתרון מבחן באלגברה לינארית תשפ"ב סמסטר בXשאלון

יש לענות על 5 מתוך 6 השאלות הבאות בכדי לקבל ניקוד מלא. אלא אם כתוב אחרת, יש לנמק את תשובתכם באופן מלא וברור. יש לציין באופן מפורש וברור באילו משפטים, טענות או נוסחאות ידועות אתם משתמשים. תשובות חלקיות, גם אם נכונות, לא ייזכו אותכם בניקוד מלא.

20) אין קשר בין הסעיפים השונים של השאלה.

1. (10 נק) נתונה מערכת המשוואות

$$x + 2y + 3z = 4$$
$$x + ky + 4z = 6$$
$$x + 2y + (k+2)z = 6$$

עבורו למערכת של פתרון יחיד.אינסוף פתרונות\אין kעבורו של הערכים את מצאו (א) פתרונות.

ביטויים את המטריצה המורחבת ונדרג כמידת האפשר מבלי לחלק בביטויים $\cdot k$ המכילים את המכילים את

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & | & 4 \\ 1 & k & 4 & | & 6 \\ 1 & 2 & k+2 & | & 6 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_2 \longrightarrow R_2 - R_1} \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & | & 4 \\ 0 & k-2 & 1 & | & 2 \\ 1 & 2 & k+2 & | & 6 \end{pmatrix}$$

כעת,

נקבל :k = 1 עבור i.

$$\begin{pmatrix}
1 & 2 & 3 & | & 4 \\
0 & -1 & 1 & | & 2 \\
0 & 0 & 0 & | & 2
\end{pmatrix}$$

מכיוון שהשורה האחרונה היא שורת סתירה נקבל כי במקרה זה למערכת **אין פתרון.**

עבור k=2 נקבל ii.

$$\begin{pmatrix}
1 & 2 & 3 & | & 4 \\
0 & 0 & 1 & | & 2 \\
0 & 0 & 1 & | & 2
\end{pmatrix}$$

מכיוון ששתי השורות האחרונות זהות, נקבל כי במקרה זה למערכת יש **אינסוף פתרונות.**

יחיד. פתרון יחיד. $k \neq 1, 2$ ווו. ווו.

בערון אילו ערכים אילו
$$v=\begin{pmatrix} \frac{18}{7} \\ \frac{2}{7} \\ \frac{2}{7} \end{pmatrix}$$
 הוא פתרון של (ב) המערכת.

 $oldsymbol{:}$ במערכת המשוואות במערכת המשוואות:

$$\frac{18}{7} + 2 \cdot \frac{2}{7} + 3 \cdot \frac{2}{7} = 4$$
$$\frac{18}{7} + k \cdot \frac{2}{7} + 4 \cdot \frac{2}{7} = 6$$
$$\frac{18}{7} + 2 \cdot \frac{2}{7} + (k+2) \cdot \frac{2}{7} = 6$$

k=8 אם נסתכל על המשוואה השנייה (או השלישית) נקבל כי

2. (10 נק) נתון כי

$$\begin{pmatrix} 1 & a \\ 2a & 1 \end{pmatrix}^{2022} \cdot \begin{pmatrix} 14 \\ 6 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \end{pmatrix}$$

 $.a^2$ מצאו את

רמז: מצאו תחילה מהי דרגת המטריצה הנתונה.

פתרון: ראשית, נשים לב כי לפנינו מערכת הומוגנית שיש לה פתרון לא טריוואלי כי a^2 הוא פתרון. ולכן, המטריצה אינה הפיכה. נוכל למצוא את הערך של a^2 בשתי דרכים שונות:

דרך 1 חישוב דטרמיננטה:

$$0 = \begin{vmatrix} 1 & a \\ 2a & 1 \end{vmatrix}^{2022} = \begin{vmatrix} 1 & a \\ 2a & 1 \end{vmatrix}^{2022}$$

$$\iff$$

$$0 = \begin{vmatrix} 1 & a \\ 2a & 1 \end{vmatrix} = 1 - 2a^2$$

$$\iff$$

$$a^2 = \frac{1}{2}$$

דרך 2 דירוג המטריצה: מכיוון שהמטריצה אינה הפיכה ואינה מטריצת האפס, נובע כי דרגת המטריצה היא בהכרח 1. נדרג,

$$\begin{pmatrix}1&a\\2a&1\end{pmatrix}$$
  $R_2\longrightarrow R_2-2aR_1$ $\begin{pmatrix}1&a\\0&1-2a^2\end{pmatrix}$. $a^2=\frac{1}{2}$, כלומר, $1-2a^2=0$ מכיוון שהדרגה היא 1 מתקיים כי

2 (20 נקודות) אין קשר בין הסעיפים השונים של השאלה.

 $U\subseteq V$ מרחב מסדר 2 אמטריצות מסדר 2 מרחב מרחב ער מרחב מרחב מרחב מחדר $V=\mathcal{M}_{2 imes2}(\mathbb{R})$ .1 הקבוצה המוגדרת ע"י

$$U = \left\{ A \in V \mid A \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} A \right\}$$

V אוא תת מרחב וקטורי של U (א)

פתרון: נבדוק כי מתקיימות שלוש הדרישות לתת מרחב.

מטריצת מסדר 2 imes 2 מטריצת האפס מסדר 0 imes 2 imes 2. אז 0 imes 0

$$O\begin{pmatrix}1 & 1\\ 0 & 1\end{pmatrix} = O = \begin{pmatrix}1 & 1\\ 0 & 1\end{pmatrix}O$$

 $O \in U$ ולכן

אכן, אכן, $A+B\in U$ סגירות לחיבור: יהיו $A,B\in U$ יהיו לחיבור: ii.

$$(A+B)\begin{pmatrix}1&1\\0&1\end{pmatrix} = A\begin{pmatrix}1&1\\0&1\end{pmatrix} + B\begin{pmatrix}1&1\\0&1\end{pmatrix} = \begin{pmatrix}1&1\\0&1\end{pmatrix}A + \begin{pmatrix}1&1\\0&1\end{pmatrix}B = \begin{pmatrix}1&1\\0&1\end{pmatrix}(A+B)$$

 $A + B \in U$ ולכן

 $.\alpha A \in U$ סגירות לכפל בסקלר: תהא ו $A \in \mathcal{U}$ ו החא לכפל בסקלר: מגירות אכן. ווii. אכן,

$$(\alpha A) \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} = \alpha \left(A \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \right) = \alpha \left(\begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} A \right) = \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} (\alpha A)$$

 $.\alpha A \in U$ ולכן

.U מצאו בסיס ומימד ל.U

תהיה A מטריצה מסדר 2 א מטריצה מטריצה $A=\begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix}$ תהיה איבר במרחב עליה לקיים את התנאי:

$$\begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix}$$

$$\iff$$

$$\begin{pmatrix} a & a+b \\ c & c+d \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} a+c & b+d \\ c & d \end{pmatrix}$$

מכאן נקבל כי

$$a = a + c \Longrightarrow c = 0$$

 $a + b = b + d \Longrightarrow a = d$

ולכן הצורה הכללית של איבר ב $\,U$ היא

$$\begin{pmatrix} a & b \\ 0 & a \end{pmatrix}$$

ולכן הקבוצה

$$\left\{ \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{pmatrix} \right\}$$

. $\dim U=2$ היא בסיס לU. ולכן

האיבר $v\in V$ מרחב וקטורי מעל השדה $\mathbb F$. הוכיחו במפורש כי לכל על 10) .2 הנגדי חיד. שימו לב: אתם יכולים להשתמש אך ורק בהגדרת מרחב הנגדי $v\in V$ הוא יחיד. שימו לב: אתם יכולים להשתמש אך ורק בהגדרת מרחב וקטורי.

a,b בתרון: יהא $v \in V$ כלשהו ונניח כי קיימים שני איברים נגדיים שנסמנם ב מתקיים כי מתקיים כי

$$v \oplus a = 0 = a \oplus v$$
$$v \oplus b = 0 = b \oplus v$$

. נוסיף b לשני האגפים של המשוואה הראשונה ונקבל . a=b עלינו להראות כי

$$b \oplus (v \oplus a) = b \oplus 0$$

$$\iff$$

$$(b \oplus v) \oplus a = b$$

$$\iff$$

$$0 \oplus a = b$$

$$\iff$$

$$a = b$$

(20) (מקודות)

יהא עם מקדמים מקדמים ממעלה לכל היותר 2 במשתנה xועם מקדמים ממשיים. $V=\mathbb{R}_{\leq 2}[x]$ נתבונן בהעתקה הבאה :

$$T:V\longrightarrow V$$

$$T(p(x)) = p(x-1)$$

1. מצאו מימד לגרעין ומימד לתמונה.

 $E = \{x^2, x, 1\}$ נרשום את המטריצה המייצגת של T לפי הבסיס הסטנדרטי נרשום את המטריצה את והאז נדרג בכדי למצוא את המימדים של הגרעין והתמונה.

$$T(x^{2}) = (x - 1)^{2} = x^{2} - 2x + 1$$
$$T(x) = x - 1$$
$$T(1) = 1$$

ולכן

$$[T]_E^E = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -2 & 1 & 0 \\ 1 & -1 & 1 \end{pmatrix}$$

המטריצה שונים שונים שיש לה איברים שונים מאפס על המטריצה $[T]_E^E$ המטריצה האלכסון הראשי. בפרט, זוהי מטריצה מדורגת ללא שורות אפסים ולכן הפיכה. ולכן

$$\dim \ker T = 0, \dim ImT = 3$$

$$[Id]_E^B = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 1 \end{pmatrix}$$

ונמצא את המטריצה $\left(\left[Id \right]_E^B
ight)^{-1}$ ונמצא את המטריצה וומצא את המטריצה

$$([Id]_{E}^{B})^{-1} = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} 1 & 1 & -1 \\ 1 & -1 & 1 \\ -1 & 1 & 1 \end{pmatrix}$$

וסה"כ:

$$[T]_{B}^{B} = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} 1 & 1 & -1 \\ 1 & -1 & 1 \\ -1 & 1 & 1 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -2 & 1 & 0 \\ 1 & -1 & 1 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 1 \end{pmatrix} = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} 0 & -3 & 1 \\ 2 & 5 & -1 \\ -2 & -1 & 1 \end{pmatrix}$$

T(q(x)) ושל ושל q(x) ושל הקורדינטות את וקטורי העורל . $q(x) = 3x^2 + 2x - 1$ .3 B לפי הבסיס פתרון: מתקיים כי

$$[q(x)]_B = [Id]_B^E [q(x)]_E = ([Id]_E^B)^{-1} [q(x)]_E$$

ולכן,

$$[q(x)]_B = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} 1 & 1 & -1 \\ 1 & -1 & 1 \\ -1 & 1 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 3 \\ 2 \\ -1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 3 \\ 0 \\ -1 \end{pmatrix}$$

מתקיים כי

$$[T]_B^B \cdot [q(x)]_B = [T(q(x))]_B$$

ולכן

$$[T(q(x))]_B = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} 0 & -3 & 1 \\ 2 & 5 & -1 \\ -2 & -1 & 1 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 3 \\ 0 \\ -1 \end{pmatrix} = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} -1 \\ 7 \\ -7 \end{pmatrix}$$

4 (20 נקודות) אין קשר בין הסעיפים השונים של השאלה.

והוקטורים אל העצמיים של 3 א ידוע כי הערכים מסדר 3 א מטריצה מסדר 4. והוקטורים העצמיים של 3 החA החלאימים המתאימים הח:

$$\lambda_1 = 3, \ b_1 = \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{pmatrix}$$
  $\lambda_2 = 0, \ b_2 = \begin{pmatrix} 1 \\ 2 \\ 0 \end{pmatrix}$ $\lambda_3 = 2, \ b_3 = \begin{pmatrix} 1 \\ 2 \\ 3 \end{pmatrix}$

A= בצורה את לרשום אניתן כך D,P מטריצות ומיצאו לכסינה לכסינה היא כי הראו כי A מטריצה מטריצה מטריצה מטריצה $P_{3 \times 3}$ מטריצה אלכסונית ו PDP^{-1}

פתרון: נתון כי A היא מטריצה מסדר 3×3 ויש לה שלושה ערכים עצמיים שונים. ולכן, עבור כל ערך עצמי של A הריבוי האלגברי שווה לריבוי הגיאומטרי שווה ל1 מתקיים כי

$$A = PDP^{-1} = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 2 & 2 \\ 1 & 0 & 3 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 2 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 2 & 2 \\ 1 & 0 & 3 \end{pmatrix}^{-1} = \frac{1}{3} \begin{pmatrix} 14 & -7 & 2 \\ 10 & -5 & 4 \\ 6 & -3 & 6 \end{pmatrix}$$

: באים: מטריצה את המקיימת את מטריצה $A_{4 imes4}$ המקיימת את שלושת .2

$$rk(A) = 2$$
 (x)

- .3 שווה ל ב) סכום כל שורה ב
  - $(A-I)^{2022}=0$ (x)

A מטריצה לכסינה. הדרכה: מיצאו תחילה את הערכים העצמיים של א הוכיחו כי A מטריצה הדרכה: הדרכה: ואת הריבויים הגיאומטריים השונים.

פתרון:

Aאינה ערך עצמי ולכן 0 הוא הפיכה, ולכן אינה המטריצה לי נובע כי מהנתון מהיבוי אינה מריבוי אינה מריבוי גיאומטרי

$$m_g(0) = n - rk(A) = 2 - 2 = 2$$

- A ב) מהנתון השני, מכיוון שסכום כל שורה הוא B, אז הוא ערך עצמי של
- (ד) כעת, מצאנו 3 ערכים עצמיים כאשר הערך העצמי 0 הוא מריבוי אלגברי לפחות כעת, מצאנו 3 ערכים עצמיים, נובע כי n-2

$$m_q(0) = 2 = m_a(0), \ m_q(3) = 1 = m_a(3), \ m_q(1) = 1 = m_a(1)$$

ולכן, לכל ערך עצמי של A הריבוי האלגברי שווה לריבוי הגיאומטרי וסכום כל הריבויים האלגבריים הוא nולכן האלגבריים האלגבריים הוא nולכן המטריצה A

20) אין קשר בין הסעיפים השונים של השאלה.

1. (10 נק) נתונות הדטרמיננטות של שתי המטריצות הבאות:

$$\det A = \det \begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix} = 5$$
$$\det B = \det \begin{pmatrix} e & 0 \\ 0 & f \end{pmatrix} = 3$$

(א) חשבו את הדטרמיננטה של המטריצה

$$\begin{pmatrix} ae & bf \\ 2ae + ce & df + 2bf \end{pmatrix}$$

פתרון: ראשית, נשים לב כי

$$\begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} e & 0 \\ 0 & f \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} ae & bf \\ ce & df \end{pmatrix}$$

כעת,

$$\begin{pmatrix} ae & bf \\ 2ae + ce & df + 2bf \end{pmatrix} \xrightarrow{R_2 \longrightarrow R_2 - 2R_1} \begin{pmatrix} ae & bf \\ ce & df \end{pmatrix}$$

ולכן,

$$\det\begin{pmatrix} ae & bf \\ 2ae + ce & df + 2bf \end{pmatrix} = \det\begin{pmatrix} ae & bf \\ ce & df \end{pmatrix} = \det\begin{pmatrix} \begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} e & 0 \\ 0 & f \end{pmatrix} \end{pmatrix}$$

$$= \det \begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix} \cdot \det \begin{pmatrix} e & 0 \\ 0 & f \end{pmatrix} = 5 \cdot 3 = 15$$

(ב) חשבו את הדטרמיננטה של המטריצה

$$\begin{pmatrix}
a & b & 1 & 0 \\
c & d & 0 & 1 \\
0 & 0 & 3e & 0 \\
0 & 0 & 0 & 3f
\end{pmatrix}$$

פתרון: נפתח את הדטרמיננטה לפי השורה האחרונה. מתקיים כי

$$\det \begin{pmatrix} a & b & 1 & 0 \\ c & d & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 3e & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 3f \end{pmatrix} = 3f \cdot \det \begin{pmatrix} a & b & 1 \\ c & d & 0 \\ 0 & 0 & 3e \end{pmatrix} = (3f)(3e) \cdot \det \begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix} = 9 \cdot 3 \cdot 5 = 135$$

- 2. **(10 נק)** עבור כל אחת מהטענות הבאות קיבעו האם היא נכונה או שיקרית. אין צורך להוכיח ואין צורך למצוא דוגמא נגדית:
- . מענה נכונה. $\det A=0$ אם מטריצה אנטי סימטרית אז מטריצה אנטי אם אם אם אם אם אם הבאים: מתקיימים הבאים:

$$A = -A^{T}$$
$$\det(A) = \det(A^{T})$$

ולכן,

$$\det(A^T) = \det(A) = \det(-A^T) = (-1)^5 \det(A^T)$$

כלומר קיבלנו כי

$$\det(A^T) = -\det(A^T)$$

$$\det(A) = \det(A^T) = 0$$
 ולכן

- (ב) מטריצה $A_{n\times n}$ היא לכסינה אם ורק אם היא הפיכה. פתרון: הטענה שיקרית. הסבריצה $A_{n\times n}$ המטריצה $A=\begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$ היא מטריצה אלכסונית ולכן לכסינה, אבל ברור כי אינה הפיכה.
- $A \neq D$ כי נתון כי A מטריצה חמדורגת המדורגת המדורגת מטריצה ו מטריצה $A_{n \times n}$ מטריצה ו תהא $A_{n \times n}$ מטריצה וכי לפנה לפנה מערכת Ax=0 או למערכת לפנה לפנה. הסבר: מכיוון ש $\det(D)=0$ והמטריצה A התקבלה מA ע"י דירוג, נובע כי

$$\det(A) = \alpha \det(D) = \alpha \cdot 0 = 0$$

כאשר α הוא סקלר המתקבל ע"י ביצוע פעולות אלמנטריות כלשהן על המטריצה α הוא ולכן, המטריצה A היא מטריצה ולכן, המטריצה A היא מטריצה ולכן, המטריצה A יש אינסוף אינסוף A יש אינסוף פתרונות.

רט איז (ערית אז אם הקבוצה לינארית אז אם אם אם $\{v_1,v_2,v_3\}$ היא קבוצה לינארית. פתרון: הטענה שיקרית. $\{v_2-v_1,v_2-v_3,v_1-v_3\}$ בלתי תלויה לינארית. פתרון: הטענה שיקרית הסבר: מתקיים כי

$$(v_2 - v_1) + (v_1 - v_3) = v_2 - v_3$$

ולכן הקבוצה אחרים האחרים לינארי של אירוף לינארי ערים ולכן הקבוצה ולכן הוקטור $\{v_2-v_3,v_1-v_3\}$ היא קבוצה תלויה לינארית.

6 (20 נקודות) אין קשר בין הסעיפים השונים של השאלה.

תהא על מכפלה פנימית המוגדרת על ... ותהא א מרחב וקטורי מעל מעל מעל (ד. ותהא א מרחב וקטורי מעל מעל זהא א מרחב וקטורים א גיצבים $x,y\in V$ מיצבים אוכיחו ישירות את משפט פיתגורס: יהיו יהיו יהיו א

 $||x+y||^2 = ||x||^2 + ||y||^2$ זה אם ורק אם לזה אם מתדוו: מתקיים תמיד כי

$$||x+y||^2 = < x+y, x+y> = < x, x+y> + < y, x+y>$$
 $= < x, x> +2 < x, y> + < y, y>$
 $= ||x||^2 + ||y||^2 + 2 < x, y>$
 $||x+y||^2 = ||x||^2 + ||y||^2 \iff < x, y> = 0$ ולכן,

 $< A,B> = tr(A^TB)$ יחד עם המכפלה הפנימית ע
  $V=\mathcal{M}_{2 imes 2}(\mathbb{R})$ יהא תהא

$$A = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 1 \end{pmatrix}$$

A מיצאו את הנורמה של

פתרון:

$$||A||^2=< A,A>=tr\left(A^TA\right)=tr\left(\begin{pmatrix}0&1\\1&1\end{pmatrix}\cdot\begin{pmatrix}0&1\\1&1\end{pmatrix}\right)=3$$
 . $||A||=\sqrt{3}$. $||A||=1$

מטריצה A מיצאו מטריצה $B\in\mathcal{M}_{2 imes2}(\mathbb{R})$ מיצאו מטריצה (ב) מיצאו מטריצות B ו A מטריצות למטריצות C המאונכת מוספת

C ממצא מטריצה נוספת $A \perp B$ אז תמיד $B = \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$ אם נקח פתרון: אם נקח $B \perp C$ מכיוון ש $B \perp C$ מכיוון ש $B \perp C$ מטריצת האפס האפס מחרשים כי $A \perp C$ מחרשים $A \perp C$ מחרשים $A \perp C$

$$0=< A,C>=tr\left(\begin{pmatrix} 0&1\\1&1\end{pmatrix}\cdot\begin{pmatrix} a&b\\c&d\end{pmatrix}\right)=c+(b+d)$$
 ולכן $c=-b-d$ ולכן

$$C = \begin{pmatrix} a & b \\ -b - d & d \end{pmatrix}$$

ואז a=b=d=1 נבחר למשל .a, b,d שבור כל ערך עבור לערך מאונכת ל

$$C = \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ -2 & 1 \end{pmatrix}$$

תזכורת להיות מטריצה לרת: עבור מטריצה כלשהי העיקבה כלשהי מטריצה להיות עבור מטריצה איברי האלכסוו הראשי.